

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Гавриловська К. П.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З КУРСУ
«Сучасні теорії глибинної психології»

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Гавриловська К. П.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З КУРСУ
«Сучасні теорії глибинної психології»

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2014

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Житомирського
державного університету імені Івана Франка
(протокол №1 від 29.08.2014).*

Рецензенти:

Шуневич О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання навчальних предметів Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Медведева Н. В. – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології творчості Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

Дмитрієва С. М. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології імені Івана Франка

Гавриловська К. П.

Г12

Методичні рекомендації з курсу «Сучасні теорії глибинної психології». – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 40 с.

Методичні матеріали з курсу «Сучасні теорії глибинної психології» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки 6.030103 «Практична психологія». Вони охоплюють всі змістові модулі, визначені освітньо-професійною програмою.

Методичні матеріали з дисципліни «Сучасні теорії глибинної психології» складаються зі: вступу, розподілу навчальних годин на модулі, тем лекційного курсу дисципліни, інструктивно-методичних матеріалів до практичних занять, а також до самостійної роботи студентів, наявні завдання та вимоги до підсумкових модульних робіт і до екзамену, список рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Структура навчальної дисципліни.....	7
Рекомендації до організації самостійної роботи.....	8
Модуль 1.....	10
Лекційний курс.....	11
Практичні заняття.....	15
Завдання до ПМР 1.....	18
Модуль 2.....	19
Лекційний курс.....	20
Практичні заняття.....	25
Завдання до ПМР 2.....	31
Вимоги до екзамену.....	32
Рекомендована література до курсу.....	34
Критерії оцінювання.....	36

ВСТУП

Вивчення сучасних теорій глибинної психології є важливою умовою підготовки високопрофесійного фахівця-психолога. Знання особливостей прояву несвідомого у повсякденному житті і в процесі психотерапевтичної практики - ознака високої професійної майстерності психолога та чинник становлення психологічної культури особистості.

Дисципліна має розкрити майбутнім фахівцям у психології зміст сучасних теорій глибинної психології, їх основні напрацювання, дати розуміння особливостей розвитку глибинної психології в сучасному світі, зокрема, і в Україні.

Метою викладання дисципліни «Сучасні теорії глибинної психології» є ознайомлення майбутніх психологів з основними положеннями сучасних теорій глибинної психології.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сучасні теорії глибинної психології» є:

- оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом глибинної психології;
- формування знань історії розвитку сучасних напрямків глибинної психології;
- ознайомлення із психодинамічним, гуманістичним, когнітивним напрямками глибинної психології.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- теоретичні засади глибинної психології;
- історія розвитку сучасних напрямків глибинної психології;
- психодинамічний напрямок глибинної психології;
- гуманістичний напрямок глибинної психології;
- когнітивний напрямок глибинної психології;
- гештальтпсихологія.

По завершенню вивчення курсу студенти повинні **уміти** (*освітньо-професійна програма, додаток Б та рішення методологічного семінару кафедри (Протокол №3 від 31.01.2013 р.)*):

- з метою практичного застосування психологічних знань у просвітницькій роботі вміти аналізувати та розкривати перед слухачами розвиток психології як самостійної дисципліни
- користуючись психоаналітичними техніками (метод вільних асоціацій, інтерпретація сновидінь), вміти працювати з базовим почуттям меншовартості суб'єкта та проводити корекцію цілей і мотивів з метою зміни його стилю життя
- у процесі індивідуальної психокорекції вміти аналізувати та інтерпретувати особистісну позицію суб'єкта, встановлювати конструктивні відносини з ним та допомагати йому в переорієнтації цінностей з метою покращення його соціальної адаптованості
- у процесі індивідуальної та групової психокорекційної роботи, використовуючи знання різних теорій глибинної психології, вміти добирати корекційні методики з урахуванням особливостей особистісної проблематики суб'єкта
- визначати біографічні передумови створення сучасних теорій глибинної психології.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 81 година, 2 кредити ECTS.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	денна форма/ заочна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ						
Змістовий модуль 1. Історія розвитку сучасних напрямків глибокої психології						
Тема 1. Історія розвитку глибокої психології	2/3	2/2				/1
Тема 2. Теоретичні засади глибокої психології	2/3	2/2				/1
• Основи глибокої психології	6/7		2/ 2			4/5
Разом за змістовим модулем 1	10/13	4/4	2/ 2			4/7
Змістовий модуль 2. Психодинамічний напрямок глибокої психології						
Тема 3. Сучасний розвиток аналітичної психології	2/3	2				/3
Тема 4. Неофрейдизм	7/5	2				5/5
• Розвиток психоаналітичної теорії	7/5		2			5/5
Тема 5. Наука про людські відносини Г.С. Саллівена	10/10					10/10
Виконання ІНДЗ (ПОЗ)	4/4					4/4
Разом за змістовим модулем 2	30/27	4	2			24/27
Разом модулем 1	40/40	8/4	4/2			28/34
Модуль 2. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ						
Змістовий модуль 1. Посткласичний психоаналіз						
Тема 6. Психологія об'єктних відносин	2/2	2				/2
Тема 7. Психологія Самості	2/2	2				/2
• Дитячий психоаналіз	6/6		2			4/6
Тема 8. Структурний психоаналіз	2/2	2				/2
Тема 9. Тілесно-орієнтований психоаналіз	2/2	2				/2
• Західноєвропейський психоаналіз	6/6		2			4/6
Разом за змістовим модулем 1	20/20	8	4			8/20
Змістовий модуль 2. Гуманістичний та когнітивний напрями глибокої психології						
Тема 10. Гуманістичний і когнітивний напрями у глибокій психології	2/2	2				/2
• Гуманістичний і когнітивний напрями психоаналізу	5/5		2			3/5
Тема 11. Психотерапія Р. Мея	10/10					10/10
Виконання ІНДЗ (ПОЗ)	4/4					4/4
Разом за змістовим модулем 2	21/21	2	2			17/21
Разом за модулем 2	41/41	10	6			25/41
Усього годин за семестр	81/81	18/4	10 /2			53/75

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до екзамену.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядати під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Конспектування першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка рефератів передбачає глибокий та детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки.

- Ознайомтеся з вимогами до реферату.
- Підберіть літературу, у якій розкривається тема реферату. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Оформіть реферат відповідно до вимог.
- На основі реферату підготуйте усну доповідь на практичне заняття.

Підготовка до підсумкової модульної роботи (ПМР) та екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або екзамену.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій зазначений у Графіку проведення консультацій (кафедра соціальної та практичної психології).

Назви змістових модулів і тем	денна форма/ заочна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Історія розвитку сучасних напрямків глибокої психології						
Тема 1. Історія розвитку глибокої психології	2/3	2/2				/1
Тема 2. Теоретичні засади глибокої психології	2/3	2/2				/1
• Основи глибокої психології	6/7		2/ 2			4/5
Разом за змістовим модулем 1	10/13	4/4	2/ 2			4/7
Змістовий модуль 2. Психодинамічний напрямок глибокої психології						
Тема 3. Сучасний розвиток аналітичної психології	2/3	2				/3
Тема 4. Неофрейдизм	7/5	2				5/5
• Розвиток психоаналітичної теорії	7/5		2			5/5
Тема 5. Наука про людські відносини Г.С. Саллівена	10/10					10/10
Виконання ІНДЗ (ПОЗ)*	4/4					4/4
Разом за змістовим модулем 2	30/27	4	2			24/27
Разом модулем 1	40/40	8/4	4/2			28/34

Практичні заняття №1-2

Умови автоматичного одержання оцінки за модуль:

- відвідати 2 практичні заняття (з 2 занять);
- одержати 4 оцінок (з 5 можливих, 1 оцінка за перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, є обов'язковою).

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття;
- підготувати термінологічний словник;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Види робіт на вибір:

- реферат (готує один студент з академічної групи);
- біографічна довідка (готує один студент з академічної групи).

Тема 1. Історія розвитку глибинної психології

Мета: формувати у студентів уявлення про основні тенденції розвитку глибинної психології

Професійна спрямованість: уміння здійснювати аналіз чинників виникнення глибинної психології та особливостей її розвитку.

Основні поняття	<i>Глибинна психологія, несвідоме, психологічний захист, активне соціально-психологічне навчання (АСПН)</i>
------------------------	---

План:

1. Розвиток глибинної психології у Західній Європі.
2. Розвиток глибинної психології в Росії та Україні.
3. Сучасний стан розвитку глибинної психології в Україні

Література

Основна література

1. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Куттер П. Современный психоанализ. — СПб.: Б.С.К., 1997. - 348 с.
3. Шевчук М. Особливості розвитку української психоаналітичної теорії на початку ХХ століття // Соціальна психологія. - 2006. - № 1 (15). - С.171-178.

Додаткова література

1. Глубинная психология: Справочное издание / Сост. Б. Г. Херсонский. Ин-т последипломн. образования ОГУ. - О.: Астропринт, 1998. — 192 с.
2. Данилюк І. В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть ХІХ – перша пол. ХХ століття). - Київ: Либідь, 2002. — 152 с.
3. Зарубежный психоанализ (хрестоматія, ред. В. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. –512 с.
4. История психоанализа в Украине. / Сост.: И. И. Кутько, Л. И. Бондаренко, П. Т. Петрюк. - Х.: Основа, 1996. - 360 с.
5. Іванова О. Ф. Історія психології ХІХ – ХХ ст. (На матеріалі розвитку психології на Слобожанщині): Навчальний посібник. ХДУ. - Х.: 1995. — 120 с.
6. Історія психології ХХ ст.: Навч. посібник / Роменець В. А., Маноха І. П.- Київ: Либідь, 1998. - 990 с.
7. Левчук Л. Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика. - Київ: Либідь, 2002. - 255 с.
8. Нюнберг Г. Принципы психоанализа. — СПб.: Университетская книга, 1999. — 362 с.
9. Пружинина А. А., Пружинин Б. И. Из истории психоанализа (историко-методологический очерк) / Вопросы философии, 1991, №7.- С. 87 - 108.
10. Стоун И. Страсти ума или Жизнь Фрейда. М.: Мысль, 1994. — 750 с.
11. Тайсон Ф., Тайсон Р. Психоаналитические теории развития. Екатеринбург: Деловая книга, 1998. — 528 с.
12. Томэ Х., Кэхеле Х. Современный психоанализ. — М., 1996. - Т. 1 - 576 с., Т. 2 - 667 с.
13. Шерток Л., Соссюр Р. Рождение психоаналитика. М., 1991. —188 с.
14. Эткинд А. Эрос невозможного: развитие психоанализа в России. — 1925, №6-7. - С.77-81.
15. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія, практика: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 2006. — 382 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення поняття «Глибинна психологія».
2. Проаналізуйте причини виникнення глибинної психології.
3. Порівняйте тенденції розвитку глибинної психології у Західній та Східній Європі.
4. Проаналізуйте причини ускладнень розвитку глибинної психології в Україні.

Тема 2. Теоретичні засади глибинної психології

Мета: формувати у студентів знання про основні положення глибинної психології, її теоретико-методологічні засади

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями глибинної психології.

Основні поняття	<i>Ід, его, суперего, енергія лібідо, несвідоме, інстинкт, витіснення, сублімація, види тривоги, захисні механізми, помилкові дії, невротичний конфлікт, трансфер, контртрансфер, метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, Едипів комплекс, комплекс Електри, принцип реальності, принцип задоволення, фрустрація, Ерос, Танатос, опір, психологічний захист, нарцисизм.</i>
------------------------	--

План:

1. Загальні засади психоаналізу
2. Організація психоаналітичної терапії
3. Психоаналітична взаємодія

Література

Основна література

1. Браун Дж. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: Рефл-бук. 1997.
2. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер: засн. в 1999 р.).
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
4. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.

Додаткова література

1. Гринсон Р.Р. Техника и практика психоанализа. — Воронеж: МОДЭК, 1994. - 491 с.
2. Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В. Лейбин) — СПб.: Питер, 2001. —512 с.
3. Калина Н.Ф. Основы психотерапии. — К.: Ваклер, 1997. — 266 с.
4. Куттер П. Современный психоанализ. — СПб.: Б.С.К., 1997. - 348 с.
5. Нюнберг Г. Принципы психоанализа. — СПб.: Университетская книга, 1999. — 362 с.
6. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. — Минск: Высшая школа. 1994. — 307 с.
7. Психоаналитические термины и понятия. Словарь / ред. Б.Э.Мур, Б.Д.Файн. - М.: Класс, 2000. - 304 с.
8. Томэ Х., Кэхеле Х. Современный психоанализ. — М., 1996. - Т. 1 - 576 с., Т. 2 - 667 с.
9. Фрейд З. «Я» и «Оно». Труды разных лет.- Тб.: Мерани, 1991. — 830 с.
10. Фрейд З. О клиническом психоанализе. Избранные сочинения. / Научн. Ред. Ю.М.Пратусевич. — М.: Медицина, 1991. — 288 с.
11. Фрейд З. Остроумие и его отношение к бессознательному. СПб. — М., Алетейя, 1998. — 308 с.
12. Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия. / Сборник. Сост. А.А.Гугнин. — М.: Издательская группа "Прогресс" — "Литера", 1992. — 569 с.
13. Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура. / Сост.. А.М.Руткевич. - М.: Ренессанс, 1992. — 296 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання: і завдання:

1. Дайте визначення основних понять глибинної психології
2. Проаналізуйте особливості психоаналітичної взаємодії.
3. Розкрийте зміст феномену нарцисизму
4. Охарактеризуйте основні психоаналітичні техніки.

Тема 3. Сучасний розвиток аналітичної психології

Мета: формувати у студентів знання про основні положення аналітичної психології, сучасні тенденції її розвитку

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями аналітичної психології, знання сучасних шкіл пост'юнгіанства.

Основні поняття	<i>Его, колективне несвідоме, індивідуальне несвідоме, архетип, персона, тінь, аніма, анімус, самість, індивідуація, екстраверсія, інтраверсія, раціональні функції: мислення та почуття, ірраціональні функції: відчуття та інтуїція, сенсорика, логіка, інтуїція, етика, раціональність, ірраціональність, квадра.</i>
------------------------	--

План:

1. Загальні засади аналітичної психотерапії
2. Основні напрями і психотерапевтичні моделі пост'юнгіанства

Література

Основна література

1. Браун Дж. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: Рефл-бук. 1997.
2. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
4. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.

Додаткова література

1. Аверинцев С.С. "Аналитическая психология" К.Г.Юнга и закономерности творческой фантазии // Современная буржуазная эстетика. Вып. 3. М., 1972, с. 110-155.
2. Аверинцев С.С. "Аналитическая психология" К.Г.Юнга и закономерности творческой фантазии // Вопросы литературы, 1970, № 3.
3. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь по соционике. – К., 1989
4. Гуревич П.С. Глубины подсознания и религия // Юнг К.Г. Бог и бессознательное. М., 1988.
5. Жижкин К.С. Экспресс-диагностика подсознания. – Ростов на Дону, 2006.
6. Зеленский В.В. Аналитическая психология. Словарь. СПб.: Б.С.К., 1996.
7. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
8. Овчинников Б.В. Ваш психологический тип. – СПб., 1994
9. Психология личности в 2-х томах. Хрестоматия. - Самара: Издательский дом "БАХРАХ", 1999. - т. 1.
10. Руткевич А.М. К.Г.Юнг об архетипах коллективного бессознательного // Вопросы философии, 1988, № 1.
11. Руткевич А.М. Мятный век одной теории // Новый мир, 1990, № 1.
12. Юнг К.Г. Аналитическая психология. Прошлое и настоящее. М., 1995.
13. Юнг К.Г. Архетип и символ. М., 1991.
14. Юнг К.Г. Воспоминания, сновидения, размышления. Киев, 1994.
15. Юнг К.Г. Один современный миф. О вещах, наблюдаемых на небе. М., 1993.
16. Юнг К.Г. Проблемы души нашего времени. М., 1993.
17. Юнг К.Г. Психологические типы. М., 1996.
18. Юнг К.Г. Психология бессознательного. М., 1994.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання: і завдання:

1. Дайте визначення основних понять аналітичної психології
2. Проаналізуйте основні напрями і психотерапевтичні моделі пост'юнгіанства

Тема 4. Неофрейдизм

Мета: формувати у студентів уявлення про основні течії неофрейдизму

Професійна спрямованість: уміння здійснювати порівняльний аналіз основних неофрейдистських теорій.

Основні поняття	<i>Почуття неповноцінності, прагнення до переваги, стиль життя, соціальний інтерес, творче «Я», фікційний фіналізм. Его-психологія, епігенетичний принцип, психосоціальні стадії розвитку, его-ідентичність, его-інтеграція, дифузія ідентичності. Шляхи втечі від свободи: авторитаризм, деструктивність, підпорядкування; позитивна свобода, екзистенційні потреби людини, соціальні типи характеру, гуманістичний психоаналіз. Базальна тривога, базальна ворожість, базальна довіра, невротичні потреби, орієнтація на людей, орієнтація від людей, орієнтація проти людей. Міф про народження героя, травма народження, страх життя, страх смерті, невротична особистість.</i>
------------------------	---

План:

1. Основні положення індивідуальної психології
2. Розвиток глибинної психології в 50-і роки
3. Модифікація глибинної психології в другій половині XX століття

Література

Основна література

1. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.
2. Браун Дж. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: Рефл-бук. 1997.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии. М., 1995.
2. Гуревич П.С. Антропологизм Эриха Фромма как эстетическая проблема //
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. – К.: Академвидав, 2010. – 288 с.
4. Лейбин В.М. Психоанализ и философия неофрейдизма. М., 1977.
5. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
6. Ранк О. Миф о рождении героя. М., 1997. – 252 с.
7. Ранк О., Закс Г. Значение психоанализа в науках о духе. СПб., 1913. – 178 с.
8. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. М., 1994.
9. Фромм Э. Бегство от свободы. М., 1995.
10. Фромм Э. Догмат о Христе и другие работы. М., 1998.
11. Фромм Э. Душа человека. М.: Республика. 1992. С.13-108, 299-374.
12. Фромм Э. Иметь или быть? М., 1990.
13. Фромм Э. Человек для себя. Мн., 1992.
14. Функ Р. Эрих Фромм. Страницы документальной биографии. М., 1991.
15. Хорни К. Женская психология. СПб.: ВЕИП, 1993.
16. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. М.: Прогресс - Универс. 1993.
17. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ. М., 1993.
18. Хорни К. Новые пути в психоанализе. М., 1997.
19. Эриксон Э. Детство и общество. СПб., Балашиха АСТ, 1996. – 589 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Охарактеризуйте неофрейдизм як особливий напрямок розвитку психологічної думки
2. Проаналізуйте причини виникнення неофрейдистських теорій.
3. Порівняйте основні положення теорій найбільш яскравих представників неофрейдизму (на вибір).

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 2. Основи глибинної психології

Мета: поглиблювати знання про основні положення глибинної психології, її теоретико-методологічні засади

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями глибинної психології.

План:

1. Основні поняття класичного психоаналізу (Топографічна модель особистісної організації. Структура особистості. Інстинкти як джерела активності індивіда. Розвиток особистості: психосексуальні стадії. Тривога та її типи. Захисні механізми)
2. Методи і техніки психоаналітичної взаємодії
3. Психоаналітична концепція релігії
4. Психоаналітичне тлумачення сновидінь

Основні поняття	<i>Глибинна психологія, ід, его, суперего, енергія лібідо, несвідоме, інстинкт, витіснення, сублімація, види тривоги, захисні механізми, помилкові дії, невротичний конфлікт, трансфер, контртрансфер, метод вільних асоціацій, тлумачення сновидінь, Едіпов комплекс, комплекс Електри, принцип реальності, принцип задоволення, фрустрація, Ерос, Танатос, опір, психологічний захист, нарцизм.</i>
------------------------	---

Законспекуйте статтю	3. Фрейд О психотерапии. О психоанализе. // Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 12-42
Підготуйте реферат	Психоаналіз живопису С. Далі. Психоаналіз літературної творчості Психоаналітичне трактування витоків і сутності християнства Особистісні психологічні витоки та особливості концепції З. Фрейда

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	2 години
■ опрацювати основні поняття	1 година
■ законспектувати	1 година

Література

Основна література

1. Браун Дж. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: Рефл-бук. 1997.
2. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
4. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.

Додаткова література

1. Гринсон Р.Р. Техника и практика психоанализа. — Воронеж: МОДЭК, 1994. - 491 с.
2. Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. –512 с.
3. Калина Н.Ф. Основы психотерапии. — К.: Ваклер, 1997. — 266 с.
4. Куттер П. Современный психоанализ. — СПб.: Б.С.К., 1997. - 348 с.
5. Нюнберг Г. Принципы психоанализа. — СПб.: Университетская книга, 1999. — 362 с.
6. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. — Минск: Высшая школа. 1994. — 307 с.
7. Психоаналитические термины и понятия. Словарь / ред. Б.Э.Мур, Б.Д.Файн. - М.: Класс, 2000. - 304 с.
8. Томэ Х., Кэхеле Х. Современный психоанализ. — М., 1996. - Т. 1 - 576 с., Т. 2 - 667 с.
9. Фрейд З. «Я» и «Оно». Труды разных лет.- Тб.: Мерани, 1991. — 830 с.
10. Фрейд З. О клиническом психоанализе. Избранные сочинения. / Научн. Ред. Ю.М.Пратусевич. – М.: Медицина, 1991. – 288 с.
11. Фрейд З. Остроумие и его отношение к бессознательному. СПб. – М., Алетейя, 1998. – 308 с.
12. Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия. / Сборник. Сост. А.А.Гугнин. – М.: Издательская группа "Прогресс" – "Литера", 1992. – 569 с.
13. Фрейд З. Психоанализ. Религия. Культура. / Сост.. А.М.Руткевич. - М.: Ренессанс, 1992. – 296 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання: і завдання:

1. Складіть власний термінологічний словник з теми.
2. Дайте визначення поняття основних понять глибинної психології
3. Проаналізуйте особливості психоаналітичної взаємодії.
4. Опишіть умови застосування та процедуру основних психоаналітичних технік.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема 4. Розвиток психоаналітичної теорії

Мета: поглиблення знань про основні течії неофрейдизму

Професійна спрямованість: уміння здійснювати порівняльний аналіз основних неофрейдистських теорій.

План:

1. Індивідуальна психологія особистості А. Адлера
2. Психосоціальна теорія особистості Е. Еріксона
3. Психоаналітична антропологія Е. Фромма
4. Неофрейдистський психоаналіз К. Хорні
5. Психологія міфу О. Ранка
6. Аналітична психологія.

Основні поняття	<p>1. Почуття неповноцінності, прагнення до переваги, стиль життя, соціальний інтерес, творче «Я», порядок народження, фікційний фіналізм.</p> <p>2. Его-психологія, епігенетичний принцип, психосоціальні стадії розвитку, его-ідентичність, его-інтеграція, дифузія ідентичності.</p> <p>3. Шляхи втечі від свободи: авторитаризм, деструктивність, підпорядкування; позитивна свобода, екзистенційні потреби людини, соціальні типи характеру, гуманістичний психоаналіз.</p> <p>4. Базальна тривога, базальна ворожість, базальна довіра, невротичні потреби, орієнтація на людей, орієнтація від людей, орієнтація проти людей.</p> <p>5. Міф про народження героя, травма народження, страх життя, страх смерті, невротична особистість.</p> <p>6. Его, колективне несвідоме, індивідуальне несвідоме, архетип, персона, тінь, аніма, анімус, самість, індивідуація, екстраверсія, інтраверсія, раціональні функції: мислення та почуття, ірраціональні функції: відчуття та інтуїція, квадра.</p>
------------------------	--

Законспекуйте статтю Підготуйте біографічні довідки	<p>А. Адлер Індивідуальна психологія і психоаналіз // Зарубежний психоаналіз (хрестоматія, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 163-181</p> <p>А. Адлер, Е. Еріксон, Е. Фромм, К. Хорні, О. Ранк, К.Г. Юнг</p>
--	---

Завдання для самостійної роботи

<ul style="list-style-type: none"> ▪ опрацювати питання ▪ опрацювати основні поняття ▪ законспектувати ▪ підготувати біографічні довідки 	<p>1 година</p> <p>2 години</p> <p>1 година</p> <p>4 години</p>
--	---

Література

Основна література

1. Браун Дж. Психологія Фрейда і постфрейдисти. М.: Рефл-бук. 1997.
2. Хьелл Л., Зиглер Д. Теорії особистості. СПб, 1999.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии. М., 1995.
2. Гуревич П.С. Антропологизм Эриха Фромма как эстетическая проблема //
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. – К.: Академвидав, 2010. – 288 с.
4. Лейбин В.М. Психоанализ и философия неофрейдизма. М., 1977.
5. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
6. Ранк О. Миф о рождении героя. М., 1997. – 252 с.
7. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. М., 1994.
8. Фромм Э. Бегство от свободы. М., 1995.
9. Фромм Э. Догмат о Христе и другие работы. М., 1998.
10. Фромм Э. Душа человека. М.: Республика. 1992. С.13-108, 299-374.
11. Фромм Э. Иметь или быть? М., 1990.
12. Фромм Э. Человек для себя. Мн., 1992.
13. Функ Р. Эрих Фромм. Страницы документальной биографии. М., 1991.
14. Хорни К. Женская психология. СПб.: ВЕИП, 1993.
15. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. М.: Прогресс - Универс. 1993.
16. Хорни К. Невротическая личность нашего времени. Самоанализ. М., 1993.
17. Хорни К. Новые пути в психоанализе. М., 1997.
18. Эриксон Э. Детство и общество. СПб., Балашиха АСТ, 1996. – 589 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»
Контрольні питання і завдання:

1. Складіть власний термінологічний словник з теми.
2. Порівняйте основні положення теорій найбільш яскравих представників неофрейдизму (на вибір).

Тема 5. Наука про людські відносини Г.С.Саллівена

1. Життєвий шлях Г.Саллівена.
2. Поняття про динамізми.
3. Розвиток особистості.
4. Психічні розлади та психотерапія.

Основні поняття	<i>близькість, динамізми, дисоціація, напруження, селективне ігнорування, трансформація енергії, я-система</i>
------------------------	--

Біографічна довідка	<i>Г.С. Саллівен</i>
----------------------------	----------------------

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	5 годин
▪ опрацювати основні поняття	5 годин

Оцінювання

▪ перевірка рівня засвоєння знань на індивідуальній консультації у викладача	1 оцінка
--	----------

Література

Основна література

1. Браун Дж. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: Рефл-бук. 1997.
2. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. Серия "Образовательная библиотека" — М-: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352 с.
3. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.
4. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Гуревич П.С. Пастораль и грех // Архетип, 1996, № 3-4.
2. Дали С. Дневник одного гения. М., 1991.
3. Джеймс У. Воля к вере. М., 1997.
4. Дильтей В. "Понимающая психология". Мысли об описательной и расчленяющей психологии // Хрестоматия по истории психологии. Период открытого кризиса (начало 10-х – середина 30-х гг. XX века). М., 1980.
5. Зинченко В.П. Посох Мандельштама и трубка Мамардашвили. М., 1997.
6. Лейбин В.М. Психоанализ и философия неопрейдизма. М., 1997.
7. Нордау М. Вырождение. М., 1995.
8. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. Мн., 1994.
9. Психология личности: словарь-справочник. К.: "Рута", 2001.

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 1

Умовою допуску до ПМР є виконання всіх обов'язкових видів робіт, передбачених програмою курсу.

I. Тестові завдання . (максимальна кількість балів – 20).

Приклад тестового завдання:

Виключіть зайве (основні форми прояву несвідомого за З. Фрейдом):

- а) сновидіння;
- б) помилкові дії;
- в) духовні кризи;
- г) невротичні симптоми.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

1. Поняття про глибинну психологію.
2. Зародження психоаналітичного руху.
3. Основні поняття глибинної психології.
4. Структура особистості
5. Інстинкти як джерела активності індивіда
6. Розвиток особистості: психосексуальні стадії
7. Тривога та її типи
8. Захисні механізми
9. Організація психоаналітичної терапії
10. Особливості психоаналітичної взаємодії (трансфер і контртрансфер, опір і психологічний захист, взаємодія несвідомого з реальністю, нарцисизм)
11. Психоаналітична концепція релігії
12. Психоаналітичне тлумачення сновидінь
13. Розвиток глибинної психології в Росії
14. Розвиток глибинної психології в Україні
15. Індивідуальна психологія особистості А. Адлера
16. Психосоціальна теорія особистості Е. Еріксона
17. Психоаналітична антропологія Е. Фромма
18. Неофрейдистський психоаналіз К. Хорні
19. Психологія міфу О. Ранка
20. Міжособистісна теорія психотерапії Г.С. Саллівана
21. Основні поняття теорії К. Юнга.
22. Основні напрямки пост'юнгіанства.

III. Професійно-орієнтоване завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Максимальна кількість балів – 50.

Встановіть взаємозв'язок між біографією одного з відомих психоаналітиків (З. Фрейд, К.Г. Юнг, А. Адлер, Е. Фромм, Е. Еріксон, О. Ранк, Г.С. Салліван) та основними положеннями його теорії.

Модуль 2. СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	денна форма/ заочна форма					
	Всього годин	кількість годин				
		лекції	практичні	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Посткласичний психоаналіз						
Тема 6. Психологія об'єктних відносин	2/2	2				/2
Тема 7. Психологія Самості	2/2	2				/2
• Дитячий психоаналіз	6/6		2			4/6
Тема 8. Структурний психоаналіз	2/2	2				/2
Тема 9. Тілесно-орієнтований психоаналіз	2/2	2				/2
• Західноєвропейський психоаналіз	6/6		2			4/6
Разом за змістовим модулем 1	20/20	8	4			8/20
Змістовий модуль 2. Гуманістичний та когнітивний напрямки глибинної психології						
Тема 10. Гуманістичний і когнітивний напрямки у глибинній психології	2/2	2				/2
• Гуманістичний і когнітивний напрямки психоаналізу	5/5		2			3/5
Тема 11. Психотерапія Р. Мей	10/10					10/10
Виконання ІНДЗ (ПОЗ)	4/4					4/4
Разом за змістовим модулем 2	21/21	2	2			17/21
Разом за модулем 2	41/41	10	6			25/41

Практичні заняття №4-6

Умови автоматичного одержання оцінки за модуль:

- відвідати 3 практичні заняття (з 3 занять);
- одержати 5 оцінок (з 7 можливих, 1 оцінка за перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, є обов'язковою).

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати першоджерела;
- скласти термінологічний словник;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Види робіт на вибір:

- реферат (готує один студент з академічної групи);
- біографічна довідка (готує один студент з академічної групи).

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Змістовий модуль 1. Посткласичний психоаналіз

Тема 6. Психологія об'єктних відносин

Мета: формувати у студентів знання про основні положення психології об'єктних відносин

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями психології об'єктних відносин.

Основні поняття	<i>Дитячий психоаналіз, об'єктні відносини, об'єкт, суб'єкт, феномен жадібності, феномен заздрості, параноїдно-шизоїдна стадія психічного розвитку, депресивна стадія психічного розвитку, тривога переслідування, депресивна тривога, провина, розщеплення, інтеграція. Базисний дефект, окнофілія, філобатія, примітивний гармонійний взаємозв'язок між індивідом та оточенням, злаякісна регресія, доброякісна регресія, «балінтовські групи». Перехідний об'єкт, достатньо хороша мати, холдинг, холдинг-терапія. Захисні механізми та їх типи, правила для психоаналітичної роботи з дітьми.</i>
------------------------	---

План:

1. Теорія об'єктних відносин М. Кляйн
2. Британські психоаналітичні підходи
3. Інтерперсональні підходи

Література

Основна література

1. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Винникотт Д. Разговор с родителями. М., 1994.
2. Кляйн М. Зависть и благодарность. Исследование бессознательных
3. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
4. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения. / Сост. И.С.Кона. – М.: Наука, 1988. – 429 с
5. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. Мн.: Вышэйшая школа, 1994. – 307 с.
6. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
7. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. М., 1993.
8. Фрейд А., Фрейд З. Детская сексуальность и психоанализ детских неврозов. СПб.: ВЕИП, 1995.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення основних понять психології об'єктних відносин
2. Проаналізуйте основні напрями і психотерапевтичні моделі психології об'єктних відносин
3. Наведіть власні приклади, які підтверджують або заперечують основні положення психології об'єктних відносин

Тема 7. Психологія Самості

Мета: формувати у студентів знання про основні положення психології Самості

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями психології Самості

Основні поняття	<i>Самість, об'єкти Самості, дефекти Самості, види деформованої Самості (архаїчна, фрагментована, спустошена, переобтяжена, незбалансована), патології Самості, аспекти Самості (ядерна, віртуальна, грандіозна, біполярна), форми трансферу в психотерапії Самості.</i>
------------------------	--

План:

1. Поняття про Самість
2. Види Самості
3. Особливості психотерапевтичного процесу у психології Самості

Література

Основна література

1. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Кохут Х. Интроспекция, эмпатия и психоанализ: исследование взаимоотношений между способом наблюдения и теорией // «Антология современного психоанализа». — Т. I — М., Институт психологии РАН, 2000.
2. Кохут Х. Восстановление самости. — М.: "Когито-Центр", 2002.
3. Кохут Х. Анализ самости: Систематический подход к лечению нарциссических нарушений личности. — М.: "Когито-Центр", 2003.
4. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
5. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. Мн.: Вышэйшая школа, 1994. — 307 с.
6. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
7. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. М., 1993.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання: і завдання:

1. Дайте визначення основних понять психології Самості
2. Порівняйте види деформованої Самості, проілюструйте їх власними прикладами
3. Наведіть власні приклади, які підтверджують або заперечують основні положення психології Самості

Тема 8. Структурний психоаналіз

Мета: формувати у студентів знання про основні положення структурного психоаналізу

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями структурного психоаналізу

Основні поняття	<i>Фантазм, реєстри психіки, реальне, уявне, символічне, стадія дзеркала, «інший», суб'єкт, бажання, симулякр. Структуралізм, дисциплінарне суспільство, тренування, екзамен, нагляд, практика покарань. Шизоаналіз, «машинне» несвідоме, машини з виробництва бажань, шизоаналітична прагматика.</i>
------------------------	---

План:

1. Теоретичні основи підходу Ж. Лакана
2. Техніка структурноаналітичної терапії
3. Постмодерністські ідеї в психотерапії

Література

Основна література

1. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Гваттари Ф. Машинное бессознательное // Архетип, 1995, № 1, с. 58-65.
2. Делёз Ж. Фуко. М., 1998. – 178 с.
3. Делез Ж., Гваттари Ф. Капитализм и шизофрения. Анти-Эдип. М., 1990. – 107 с.
4. Клиническая психология. Словарь / Под ред. Н. Д. Твороговой. — М.: ПЕР СЭ, 2007. — 416 с.
5. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
6. Лакан Ж. Психология и метапсихология // Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 479-494
7. Лакан Ж. Стадия зеркала и ее роль в формировании функции Я в том виде, в каком она предстает нам в психоаналитическом опыте // Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 470-479
8. Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. М., 1995.
9. Лапланш Л.-Ж., Понталис Ж.-Б. Словарь по психоанализу. М., 1996.
10. Леви-Строс К. Структурная антропология. М., 1983.
11. Рыклин М. Феликс Гваттари: "танец освобождения" // Архетип, 1995, № 1.
12. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
13. Фуко М. Надзирать и наказывать (история тюрьмы). — М.: Ad Marginem, 1999. — 478с.
14. Фуко М. Пользование наслаждением // Архетип, 1995, № 1, с. 41-44.
15. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. — М.: Прогресс, 1977.- 488 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення основних понять структурного психоаналізу
2. Порівняйте погляди З.Фрейда і Ж. Лакана на структуру психіки

Тема 9. Тілесно-орієнтований психоаналіз

Мета: формувати у студентів знання про основні положення тілесно-орієнтованого психоаналізу

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями тілесно-орієнтованого психоаналізу

Основні поняття	<i>Енергія Оргону, м'язева броня, броня характеру, генітальний характер, сенсорна самосвідомість.</i>
------------------------	---

План:

1. Теоретико-методологічні основи тілесної терапії
2. Вегетоаналітична терапія характеру
3. Методи тілесно орієнтованої психотерапії

Література

Основна література

1. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. Серия "Образовательная библиотека" — М.: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352 с.
2. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. — 816 с.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Балагушкін Є. Г. Вплив неопрейдизму і теорій сексуальної революції на нравств. свідомість молоді Заходу / / Молодь, НТР, капіталізм. - М., 1979.
2. Клиническая психология. Словарь / Под ред. Н. Д. Твороговой. — М.: ПЕР СЭ, 2007. — 416 с.
3. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
4. Лоуэн А. "Физическая динамика структуры характера". М., 1996.
5. Психотерапевтическая энциклопедия. — С.-Пб.: Питер. Б. Д. Карвасарский. 2000.
6. Райх В. Масова психологія фашизму / / Архетип. - 1995. - № 1. - С. 91-97.
7. Райх В. Масова психологія фашизму / / Вільна думка. - 1992. - № 10. - С. 113-121.
8. Райх В. Психологія мас і фашизм - СПб., 1997. - 380 с.
9. Райх В. Характероаналіз. - М., 1999. - 303 с.
10. Рудестам К. "Групповая психотерапия". СПб., 1998.
11. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
12. Хрестоматия по телесно-ориентированной психотерапии и психотехнике (под редакцией В. Баскакова). М., 1997. 2-ое издание.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум» , <http://orgonomic.narod.ru/w/reichbooks.htm>

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення основних понять тілесно-орієнтованого психоаналізу
2. Порівняйте різні методи тілесно-орієнтованого психоаналізу
3. Спрогнозуйте перспективи розвитку тілесно-орієнтованого психоаналізу

Змістовий модуль 2. Гуманістичний та когнітивний напрямки глибинної психології

Тема 10. Гуманістичний і когнітивний напрямки у глибинній психології

Мета: формувати у студентів знання про основні положення гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

Основні поняття	<p><i>Прагнення до смислу, ноогенні неврози, екзистенціальна фрустрація, сенс життя, екзистенційний вакуум.</i></p> <p><i>Ієрархія потреб, самоактуалізація, метамотивація, скарги і метаскарги, вершинні переживання, переживання «Плато», трансценденція, дефіцитарна мотивація, буттєва мотивація, дефіцитарне пізнання, буттєве пізнання, дефіцитарні цінності, буттєві цінності, дефіцитарна любов, буттєва любов, еупсихея, синергія, психологічний ріст, десакралізація, комплекс Іони.</i></p> <p><i>Клієнт-центрована психотерапія, область досвіду, Я-реальне, Я-ідеальне, тенденція до само актуалізації, психологічний ріст, хибний образ «Я», емпатійне розуміння.</i></p> <p><i>Терапія реальністю, цілісна поведінка, почуття реальності</i></p> <p><i>Рационально-емотивна терапія, когніції, «правила невротика».</i></p> <p><i>Когнітивні елементи, когнітивні процеси, когнітивний зміст, когнітивна терапія, дистанціювання, децентрація.</i></p>
------------------------	---

План:

1. Сутність і особливості когнітивної психотерапії
2. Основні положення гуманістичного підходу
3. Напрями гуманістичної психотерапії

Література

Основна література

1. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. Серия "Образовательная библиотека" — М.: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352 с.
2. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. — К.: Академвидав, 2010. — 288 с.
3. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. — 816 с.
4. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
5. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.

Додаткова література

1. Бьюдженталь Дж. Наука быть живым: Диалоги между терапевтом и пациентом в гуманистической психотерапии. - М.: Класс, 1998. — 336с.
2. Куттер П. Современный психоанализ. СПб.: Б.С.К. 1997.
3. Лапланш Ж., Понталис Ж.-Б. Словарь по психоанализу М.: Высшая школа, 1996
4. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики. СПб., 1997.
5. Маслоу А. Мотивация и личность. Пер. с англ. М., 1964.
6. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М., 1994. — 480 с.
7. Роджерс К. К науке о личности. / История зарубежной психологии 30-е — 60 — е годы XX века. Тексты. М., 1986, с. 200-289.
8. Роджерс К. Клиенто — центрированная терапия. М., 1997. — 320 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення основних понять гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології
2. Порівняйте основні теоретичні положення гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема 7: Дитячий психоаналіз

Мета: поглиблювати знання про основні положення дитячого психоаналізу

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями дитячого психоаналізу.

План

1. Теорія М. Кляйн.
2. Теорія М. Балінта.
3. Теорія Д. Віннікота.
4. Теорія А. Фрейд.
5. Теорія Р. Фейрбейрна.
6. Психологія Самості Х. Когута

Основні поняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Дитячий психоаналіз, об'єктні відносини, об'єкт, суб'єкт, феномен жадібності, феномен заздрості, параноїдно-шизоїдна стадія психічного розвитку, депресивна стадія психічного розвитку, тривога переслідування, депресивна тривога, провина, розщеплення, інтеграція.</i> 2. <i>Базисний дефект, окнофілія, філобатія, примітивний гармонійний взаємозв'язок між індивідом та оточенням, злаякісна регресія, доброякісна регресія, «балінтовські групи».</i> 3. <i>Перехідний об'єкт, достатньо хороша мати, холдинг, холдинг-терапія.</i> 4. <i>Захисні механізми та їх типи, правила для психоаналітичної роботи з дітьми.</i> 5. <i>Центральне «Я», лібідозне «Я», антилібідозне «Я», «Внутрішній диверсант», залежність, стадії розвитку об'єктних відносин.</i> 6. <i>Самість, об'єкти Самості, дефекти Самості, види деформованої Самості (архаїчна, фрагментована, спустошена, переобтяжена, незбалансована), патології Самості, Аспекти Самості (ядерна, віртуальна, грандіозна, біполярна), форми трансферу в психотерапії Самості.</i>
------------------------	--

**Законспектуйте
статтю**

Жалюнене Е.В. Вклад Р. Фейрбейрна в теорію об'єктних отношений - В сб. Российский психоаналитический вестник, №№3-4., М, 1993-1994. Стр. 187-191.

**Підготуйте
біографічні довідки**

М. Кляйн, М. Балінт, А. Фрейд, Р. Фейрбейрн, Д. Віннікот, Р. Фейрбейрн, Х. Когут.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	2 години
■ опрацювати основні поняття	1 година
■ законспектувати	1 година

Література

Основна література

1. Каліна, Н. Ф. Психотерапія [Текст] : підручник / Н. Ф. Каліна. - К. : Академвидав, 2010. - 284 с. - (Альма-матер : засн. в 1999 р.).
2. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Винникотт Д. Разговор с родителями. М., 1994.
2. Кляйн М. Зависть и благодарность. Исследование бессознательных
3. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
4. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения. / Сост. И.С.Кона. –М.: Наука, 1988. – 429 с
5. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. Мн.: Вышэйшая школа, 1994. – 307 с.
6. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
7. Фрейд А. Психология Я и защитные механизмы. М., 1993.
8. Фрейд А., Фрейд З. Детская сексуальность и психоанализ детских неврозов. СПб.: ВЕИП, 1995.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення основних понять дитячого психоаналізу
2. Наведіть власні приклади, які підтверджують або заперечують основні положення дитячого психоаналізу

Тема 9: Західноєвропейський психоаналіз

Мета: поглиблювати знання про основні положення західноєвропейського психоаналізу

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями західноєвропейського психоаналізу

План:

1. Ж.Лакан: концепція структурного психоаналізу.
2. М.Фуко: структуралізм як специфічний психоаналітичний підхід до людини.
3. Шизоаналіз Ж.Делеза та Ф.Гваттарі.
4. Антипсихіатрія.
5. Теорії онтопсихології
6. Теорії психосинтезу
7. Символдрама Х.Лейнера

Основні поняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Фантазм, реєстри психіки, реальне, уявне, символічне, стадія дзеркала, «інший», суб'єкт, бажання, симулякр.</i> 2. <i>Структуралізм, дисциплінарне суспільство, тренування, екзамен, нагляд, практика покарань.</i> 3. <i>Шизоаналіз, «машинне» несвідоме, машини з виробництва бажань, шизоаналітична прагматика.</i> 4. <i>Антипсихіатрія, внутрішній світ шизоїда, шизофреногенні сім'ї, церемоніал ініціації, екзистенційне відродження, терапевтичні комуні.</i> 5. <i>Онтопсихологія, Онто Ін-се, семантичне поле, монітор відхилення.</i> 6. <i>Психосинтез, схема побудови внутрішнього світу людини, несвідоме, поле свідомості, свідоме «Я», вище «Я», колективне несвідоме.</i> 7. <i>Символдрама, аутогенний тренінг, основні мотиви символдрами, око Гора.</i>
------------------------	---

Законспекуйте статтю	Жалюнене Е.В. Вклад Р. Фейрбейрна в теорію об'єктних отношений - В сб. Российский психоаналитический вестник, №№3-4., М, 1993-1994. Стр. 187-191.
Підготуйте біографічні довідки	М. Кляйн, М. Балінт, А. Фрейд, Р. Фейрбейрн, Д. Віннікот, Д. Лейнг, Р. Фейрбейрн, К. Леві-Строс, М. Фуко, Ж.Делез, Ф.Гваттарі, Ж. Лакан, Х. Лейнер, А. Менегетті, Р. Ассаджолі, Х. Когут, В. Райх

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	1 година
■ опрацювати основні поняття	2 години
■ законспектувати	1 година
■ підготувати біографічні довідки	4 години

Література

Основна література

1. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. Серия "Образовательная библиотека" — М.: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352 с.
2. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. — 816 с.
3. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.

Додаткова література

1. Ананьев Б. Г. К онтопсихологии человека/ Теоретическая и прикладная психология в Ленинградском университете. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1969.
2. Ассаджолі Р. Духовное развитие и нервные расстройства. // Уранія, 1992, № 2.
3. Ассаджолі Р. Психосинтез: теория и практика. М., 1994.
4. Винникотт Д. Разговор с родителями. М., 1994.

5. Гваттари Ф. Машинное бессознательное // Архетип, 1995, № 1, с. 58-65.
  6. Делёз Ж. Фуко. М., 1998. – 178 с.
  7. Делез Ж., Гваттари Ф. Капитализм и шизофрения. Анти-Эдип. М., 1990. – 107 с.
  8. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. – К.: Академвидав, 2010. – 288 с.
  9. Кельнер М.С., Тарасов К.Е. «Фрейдомарксизм» о человеке. М., 1989.
  10. Клиническая психология. Словарь / Под ред. Н. Д. Твороговой. — М.: ПЕР СЭ, 2007. — 416 с.
  11. Куттер П. Современный психоанализ. СПб., Б.С.К., 1997. Стр.44-56.
  12. Лакан Ж. Психология и метапсихология // Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 479-494
  13. Лакан Ж. Стадия зеркала и ее роль в формировании функции Я в том виде, в каком она предстает нам в психоаналитическом опыте // Зарубежный психоанализ (хрестоматия, ред. В.М. Лейбин) – СПб.: Питер, 2001. – С. 470-479
  14. Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. М., 1995.
  15. Лапланш Л.-Ж., Понталис Ж.-Б. Словарь по психоанализу. М., 1996.
  16. Леви-Строс К. Структурная антропология. М., 1983.
  17. Лейнер Х. Основные принципы и терапевтическая эффективность метода направленного аффективного воображения (НАВ) / Пер. с англ. И.И.Нагорной, З.Г.Кисарчук под ред. З.Г.Кисарчук. В: Из архива Ханскарла Лейнера. - Киев, "Киевское общество символдрамы" 2000, с. 1-41.
  18. Лейнер Х. Психотерапия базисных расстройств при помощи символдрамы / Пер. с англ. Д.Г.Залесского, И.И.Нагорной. В: Из архива Ханскарла Лейнера. - Киев, "Киевское общество символдрамы" 2000, с. 42-57; Символ и Драма. Сцена психотерапевтического пространства. - Харьков, 2000, № 2 (2), с. 22-42.
  19. Обухов Я.Л. Образ-рисунок-символ, Журнал практического психолога, 1996, №4, с. 44-54
  20. Обухов Я.Л. Символдрама : Кататимно-имагинативная психотерапия детей и подростков. - М., "Эйдос" 1997.
  21. Обухов Я.Л. Психоанализ сказки и символдрама, Журнал практического психолога, 1999, №10-11, с. 197-206.
  22. Обухов Я.Л. Символдрама и современный психоанализ. Сборник статей. - Харьков: Регион-информ, 1999.Лэинг Р. Расколотоe "Я". М. – СПб., 1995. – 352 с.
  23. Менегетти А. Мудрец и искусство жизни. Пермь, 1993.
  24. Менегетти А. Психология жизни. 10 лекций по онтопсихологии. СПб., 1992.
  25. Менегетти А. Учебник по онтопсихологии / Под ред. Петровской Л. А.. — 2-е изд. — М.: ННБФ "Онтопсихология", 2007.
  26. Маньковская Н.Б. Шизоанализ вместо психоанализа? М., 1991.
  27. Онтопсихология: Учебное пособие. / С.-Петербург. гос. ун-т; Под ред. А. А. Крылова, Е. Ф. Рыбалко. 2003.
  28. Психосинтез. Теория и практика. — К: PSYLIB, 2002.
  29. Рыклин М. Феликс Гваттари: "танец освобождения" // Архетип, 1995, № 1.
  30. Томэ Х., Кехеле Х. Современный психоанализ. Т. 1. "Теория". М., "Прогресс" - "Литера", 1996., Стр. 25-92.
  31. Фуко М. Надзирать и наказывать (история тюрьмы). — М.: Ad Marginem, 1999. — 478 с.
  32. Фуко М. Пользование наслаждением // Архетип, 1995, № 1, с. 41-44.
  33. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. — М.: Прогресс, 1977.- 488 с.
- Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»
- Контрольні питання і завдання:
1. Дайте визначення основних понять західноєвропейського психоаналізу
  2. Порівняйте погляди З.Фрейда і Ж. Лакана на структуру психіки

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

Тема 10: Гуманістичний і когнітивний напрямки глибинної психології

Мета: поглиблювати знання про основні положення гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

Професійна спрямованість: володіння основними поняттями гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

План

1. Трансактний аналіз Е.Берна
2. Логотерапія В.Франкла
3. Теорія особистості А.Маслоу
4. Гештальттерапія
5. Теорія особистості К.Роджерса
6. Когнітивний напрямок глибинної психології
- Теорія реальнісної терапії У.Глассера
- Теорія раціонально-емотивної терапії А.Елліса
- Когнітивний підхід А.Бека

Основні поняття	<p>1. Транзактний аналіз, транзакції, життєвий сценарій, Его-стани, Батько, Дитина, Дорослий, психологічна гра, психологічна позиція.</p> <p>2. Прагнення до смислу, ноогенні неврози, екзистенціальна фрустрація, сенс життя, екзистенційний вакуум.</p> <p>3. Ієрархія потреб, самоактуалізація, метамотивація, скарги і метаскарги, вершинні переживання, переживання «Плато», трансценденція, дефіцитарна мотивація, буттєва мотивація, дефіцитарне пізнання, буттєве пізнання, дефіцитарні цінності, буттєві цінності, дефіцитарна любов, буттєва любов, еупсихея, синергія, психологічний ріст, десакралізація, комплекс Іони.</p> <p>4. Гештальттерапія, усвідомлення, контакт, гештальт, гомеостатична модель особистості, аспекти людської активності (когнітивний, афектний, соціальний, соматичний, духовний), структура неврозу, мудрість організму, інтроекція, проекція, злиття (конфлюєнція), ретрофлексія, дефлексія, ізоляція (еготизм)</p> <p>5. Клієнт-центрована психотерапія, область досвіду, Я-реальне, Я-ідеальне, тенденція до самоактуалізації, психологічний ріст, хибний образ «Я», емпатійне розуміння.</p> <p>6. Терапія реальністю, цілісна поведінка, почуття реальності</p> <p>7. Раціонально-емотивна терапія, когніції, «правила невротика».</p> <p>Когнітивні елементи, когнітивні процеси, когнітивний зміст, когнітивна терапія, дистанціювання, децентрація.</p>
------------------------	---

Законспектуйте статтю	Роджерс К. К науке о личности. / История зарубежной психологии 30-е – 60 – е годы XX века. Тексты. М., 1986, с. 200-289.
Підготуйте біографічні довідки	Е. Берн, В. Франкл, А. Маслоу, С. Гроф, К. Вілбер, К. Роджерс, Р. Мей, У. Глассер, А. Елліс, А. Бек.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	1 година
■ опрацювати основні поняття	1 година
■ законспектувати	0,5 години
■ підготувати біографічні довідки	0,5 години

Література

Основна література

1. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. Серия "Образовательная библиотека" — М.: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352 с.
2. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. — К.: Академвидав, 2010. — 288 с.
3. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. — 816 с.
4. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
5. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. СПб, 1999.

Додаткова література

1. Берн Э. Введение в психиатрию и психоанализ для непосвященных. СПб., 1992. — 448 с.
2. Берн Э. Игры в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы. СПб., 1992. — 400 с.
3. Берн Э. Секс в человеческой любви. М., 1990. — 113 с.
4. Берн Э. Трансакционный анализ и психотерапия. СПб., 1992. — 224 с.
5. Бьюдженталь Дж. Наука быть живым: Диалоги между терапевтом и пациентом в гуманистической психотерапии. - М.: Класс, 1998. — 336с.
6. Перлз Ф. Внутри и вне помойного ведра: Радость. Печаль. Хаос. Мудрость. — М.: Изд-во «Институт Психотерапии», 2005. — 224с.
7. Перлз Ф. Гештальт-подход. Свидетель терапии. — М.: Институт Психотерапии, 2003. — 224с.
8. Перлз Ф. Гештальт-семинары. Гештальт-терапия дословно.- М.: Институт Общегуманитарных исследований, 1998. — 326с.
9. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. — К.: Академвидав, 2010. — 288 с.
10. Куттер П. Современный психоанализ. СПб.: Б.С.К. 1997.
11. Кьеркегор С. Страх и трепет. М., 1993.
12. Лапланш Ж., Понталис Ж.-Б. Словарь по психоанализу М.: Высшая школа, 1996
13. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики. СПб., 1997.
14. Маслоу А. Мотивация и личность. Пер. с англ. М., 1964.
15. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа. 2-е изд. М., 1995.
16. Мир Кьеркегора. Сборник статей. М., 1994.
17. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. - М., 1994.
18. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. М.: Независимая фирма «Класс», 1994.
19. Мэй Р. Любовь и воля. - М.; Киев, 1997.
20. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека. М., 1994. — 480 с.
21. Роджерс К. К науке о личности. / История зарубежной психологии 30-е — 60 — е годы XX века. Тексты. М., 1986, с. 200-289.
22. Роджерс К. Клиенто — центрированная терапия. М., 1997. — 320 с.
23. Тарт Ч. Практика внимательности в повседневной жизни. Пер. с англ. М.: Изд-во Трансперс. ин-та, 1996.
24. Франкл В. Доктор и душа. Пер. с англ. СПб.: Ювента, 1997.
25. Франкл В. Человек в поисках смысла. / Сборник. Общ. Ред. Л.Я.Гозмана и Д.А.Леонтьева. - М.: Прогресс, 1990. — 368 с.

Інформаційні ресурси: електронна хрестоматія до курсу, комплекс тестових завдань у СУНП «Універсум»

Контрольні питання і завдання:

1. Складіть власний термінологічний словник основних понять гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології
2. Порівняйте основні теоретичні положення гуманістичного і когнітивного напрямків глибинної психології

Тема 11: ПСИХОТЕРАПІЯ РОЛЛО МЕЯ

1. Коротка біографія. Ідейні джерела. Основні роботи Р. Мея.
2. Психічні розлади в сучасному світі. Причини їх виникнення. Минуле й сьогодення.
3. Страх і тривога. Нормальна й невротична форма тривоги. Базисна тривога.
4. Любов як найглибший імпульс людського існування. Любов і воля. Мужність творити

Основні поняття	<i>Екзистенціалізм, воля, інтенційність, тривога, нормальна тривога, невротична тривога, свобода, доля.</i>
------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	5 годин
▪ законспектувати першоджерела	5 годин

Оцінювання

▪ пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача	1 оцінка
---	----------

Література

Основна література

1. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. М.: Независимая фирма «Класс», 1994.
2. Фейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост. М., 1992.

Додаткова література

3. Мэй Р. Любовь и воля. - М.; Киев, 1997.
4. Ругкевич А.М. От Фрейда к Хайдеггеру. Критический очерк экзистенциального анализа. — М., 1985. — С. 108—121.
5. Кьеркегор С. Страх и трепет. М., 1993.
6. Мелетинский Е. М. Поэтика мифа. 2-е изд. М., 1995.
7. Мир Кьеркегора. Сборник статей. М., 1994.

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 2

Умовою допуску до ПМР є зарахування звітів за лабораторні заняття та проходження перевірки рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання.

I. Тестові завдання (максимальна кількість балів – 20).

Приклад тестового завдання:

Перехідний об'єкт є центральним поняттям у теорії:

- а) М. Балінта;
- б) М. Кляйн;
- в) Д. Віннікота;
- г) Р. Фейрбейрна.

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

1. Теорія М. Кляйн.
2. Теорія М. Балінта.
3. Теорія Д. Віннікота.
4. Теорія А. Фрейд.
5. Теорія Р. Фейрбейрна.
6. Ж.Лакан: концепція структурного психоаналізу.
7. М.Фуко: структуралізм як специфічний психоаналітичний підхід до людини.
8. Шизоаналіз Ж.Делеза та Ф.Гваттарі.
9. Антипсихіатрія.
10. Теорії онтопсихології
11. Теорії психосинтезу
12. Символдрама Х.Лейнера
13. Психодинамічна теорія активного соціально-психологічного навчання
14. Психологія Самості Х. Когута
15. Тілесно-орієнтований психоаналіз
16. Методи тілесно-орієнтованої психотерапії
17. Трансактний аналіз Е.Берна
18. Логотерапія В.Франкла
19. Теорія особистості А.Маслоу
20. Теорія особистості К.Роджерса
21. Екзистенційна психологія Р. Мея
22. Теорія реальнісної терапії У.Глассера
23. Теорія раціонально-емотивної терапії А.Елліса
24. Когнітивний підхід А.Бека
25. Загальні положення гештальттерапії

III. Професійно-орієнтоване завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

Максимальна кількість балів – 50.

Встановіть взаємозв'язок між біографією одного з відомих психоаналітиків (М. Кляйн, А. Фрейд, Р. Фейрбейрн, Д. Віннікот, М. Фуко, Ж. Лакан, В. Райх, Р. Мей) та основними положеннями його теорії.

ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

- Володіти теоретичним матеріалом з тем курсу.
- Виконати всі обов'язкові завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами.
- Пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет включає **три види** завдань.

I. Тестове завдання (максимальна кількість балів - 20).

Приклад тестового завдання:

Встановіть відповідність (Класичний психоаналіз):

1. Воно (Id)	а) аспект структури особистості, увесь зміст якого є успадкованим, присутнім з народження й закріпленим у конституції індивідуума; він почуттєвий, ірраціональний та вільний від будь-яких обмежень; б) етичне або моральне утворення в структурі особистості; являє собою інтерналізовану індивідуумом систему соціальних норм і стандартів поведінки, отриману від батьків за допомогою заохочення й покарання; в) аспект особистісної структури; включає сприйняття, мислення, навчання й усі інші види психічної активності, необхідні для ефективної взаємодії із соціальним світом; г) аспект СуперЕго, що містить певні стандарти досконалості, яким дитину вчили батьки.
2. Над-я (Superego)	
3. Я (Ego)	
4. Я-Ідеал (Ego-ideal)	

II. Теоретичне питання (максимальна кількість балів - 30).

Теоретичні питання

1. Поняття про глибинну психологію.
2. Зародження психоаналітичного руху.
3. Основні поняття глибинної психології.
4. Структура особистості
5. Інстинкти як джерела активності індивіда
6. Розвиток особистості: психосексуальні стадії
7. Тривога та її типи
8. Захисні механізми
9. Організація психоаналітичної терапії
10. Особливості психоаналітичної взаємодії (трансфер і контртрансфер, опір і психологічний захист, взаємодія несвідомого з реальністю, нарцисизм)
11. Психоаналітична концепція релігії
12. Психоаналітичне тлумачення сновидінь
13. Розвиток глибинної психології в Росії
14. Розвиток глибинної психології в Україні
15. Індивідуальна психологія особистості А. Адлера
16. Психосоціальна теорія особистості Е. Еріксона

17. Психоаналітична антропологія Е. Фромма
18. Неофрейдистський психоаналіз К. Хорні
19. Психологія міфу О. Ранка
20. Міжособистісна теорія психотерапії Г.С. Саллівана
21. Психологія Самості Х. Когута
22. Тілесно-орієнтований психоаналіз
23. Методи тілесно-орієнтованої психотерапії
24. Основні поняття теорії К. Юнга.
25. Основні напрямки пост'юнгіанства.
26. Розвиток глибинної психології у Західній Європі
27. Теорія М. Кляйн.
28. Теорія М. Балінта.
29. Теорія Д. Віннікотта.
30. Теорія А. Фрейд.
31. Теорія Р. Фейрбейрна.
32. Ж.Лакан: концепція структурного психоаналізу.
33. М.Фуко: структуралізм як специфічний психоаналітичний підхід до людини.
34. Шизоаналіз Ж.Делеза та Ф.Гваттарі.
35. Антипсихіатрія.
36. Теорії онтопсихології
37. Теорії психосинтезу
38. Символдрама Х.Лейнера
39. Психодинамічна теорія активного соціально-психологічного навчання
40. Гуманістичний напрямок у глибинній психології
41. Когнітивний напрямок у глибинній психології
42. Трансактний аналіз Е.Берна
43. Логотерапія В.Франкла
44. Теорія особистості А.Маслоу
45. Теорія особистості К.Роджерса
46. Екзистенційна психологія Р. Мея
47. Теорія реальнісної терапії У.Глассера
48. Теорія раціонально-емотивної терапії А.Елліса
49. Когнітивний підхід А.Бека
50. Загальні положення гештальттерапії

III. Професійно-орієнтоване завдання (виконується протягом вивчення навчальної дисципліни). Максимальна кількість балів – 50.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ «СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Базова

1. Браун Д. Психология Фрейда и постфрейдисты. М.: "REFL-book"; К.: "Ваклер", 1997. – 304 с.
2. Калина Н.Ф. Основы психоанализа.— М.: "Рефл-бук", К.: "Ваклер". 2001. — 352с.
3. Лейбин В. Постклассический психоанализ. Энциклопедия. Том 1. М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. (Серия «Университетская библиотека Александра Погорельского») — 472 с.
4. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия. Мн.: Харвест, 1999. – 816 с.
5. Фрейдимен Дж., Фрейгер Р. Личность и личностный рост.- М., 1992.
6. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Основные положения, исследования и применение. СПб.: Питер Пресс, 1997. - 608 с.

Додаткова

1. Адлер А. Понять природу человека. СПб.: Гуманитарное агентство "Академический проект", 1997. – 251 с.
2. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии. / Вступ. Ст. А.М.Боковой. – М.: Фонд "За экономическую грамотность", 1995. – 296 с.
3. Адлер Г. Лекции по аналитической психологии. М., 1996. – 282 с.
4. Бессознательное. Многообразие видения. Новочеркасск.: Агенство Сагуна, 1994. – 223 с.
5. Берн Э. Введение в психиатрию и психоанализ для непосвященных. СПб.: МФИН, 1992. – 448 с.
6. Винникотт Д. Разговор с родителями. М.: Независимая фирма "Класс", 1995. – 112 с.
7. Джонс Э. Жизнь и творения Зигмунда Фрейда. / Общ. Ред. А.М.Руткевича. – М.: "Гуманитарий" АГИ, 1997. – 448 с.
8. Зеленский В.В. Аналитическая психология. Словарь. СПб., 1996. – 324 с.
9. Лакан Ж. Инстанция буквы, или судьба разума после Фрейда. М., 1997. – 184 с.
10. Лакан Ж. Функция и поле речи и языка в психоанализе. М., 1995. – 192 с.
11. Лапланш Ж. И др. Словарь по психоанализу. / Пред. Н.С.Автономовой. - М.: Высшая школа, 1996. – 623 с.
12. Лейбин В.М. Фрейд, психоанализ и современная западная философия. М.: Политиздат, 1990. – 397 с.
13. Лейбин В.М. Репрессированный психоанализ: Фрейд, Троцкий, Сталин. // Российский психоаналитический вестник, 1991, № 1, с. 32-55.
14. Лейбин В.М., Овчаренко В.И. Психоаналитическая литература в России. М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 1998. – 144 с.
15. Лоуэн А. Любовь и оргазм. Революционный взгляд на сексуальную жизнь. М.: Институт общегуманитарных исследований, 1997. – 404 с.
16. Лоуэн А. Предательство тела. Екатеринбург, "Деловая книга", 1999. – 327 с.
17. Лоуэн А. Физическая динамика структуры характера. / Под ред. А.М.Боковой. – М.: Издательская фирма "Компания ПАНИ", 1996. – 320 с.
18. Лоуэн А. Язык тела. СПб.: Гуманитарное агентство "Академический проект", 1997. – 383 с.
19. Маслоу А. Дальние пределы человеческой психики. М.: издательская группа Евразия, 1997. – 430 с.
20. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения. / Сост. И.С.Кона. –М.: Наука, 1988. – 429 с.
21. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. М.: Независимая фирма "Класс", 1994. – 144 с.
22. Овчаренко В.И. Психоаналитический глоссарий. Мн.: Вышэйшая школа, 1994. – 307 с.
23. Овчаренко В.И., Грицанов А.А. Социологический психологизм. Критический анализ. Мн.: Вышэйшая школа, 1990. – 205 с.

24. Психоанализ. Популярная энциклопедия. / Сост., научн. Ред. П.С.Гуревич. – М.: Олимп, 1998. – 592 с.
25. Райх В. Психология масс и фашизм. СПб.: Университетская книга, 1997. – 380 с.
26. Райх В. Сексуальная революция. / Общ. Ред. В.П.Наталенко. – СПб. – М.: "Университетская книга", 1997. – 352 с.
27. Райх В. Функция оргазма. Основные сексуально-экономические проблемы биологической энергии. СПб.- М.: "Университетская книга" АСТ, 1997. – 303 с.
28. Ранк О. Миф о рождении героя. М., 1997.
29. Самуэлс Э. Юнг и постюнгианцы. Курс юнгианского психоанализа. М., изд-во ЧеРо, 1997. – 443 с.
30. Томэ Х., Кэхеле Х. Современный психоанализ (Т. 1 – Теория. – 576 с., Т. 2 – Практика. – 776 с.). / Под общ. Ред. А.В.Казанской. - М.: Издательская группа "Прогресс" – "Литера", Издательство Агенства "Яхтсмен", 1996. – 351 с.
32. Франкл В. Доктор и душа. СПб.: Ювента, 1997. – 285 с.
33. Франкл В. Человек в поисках смысла. / Сборник. Общ. Ред. Л.Я.Гозмана и Д.А.Леонтьева. - М.: Прогресс, 1990. – 368 с.
34. Фрейд А. Психология "Я" и защитные механизмы. М.: Педагогика, 1993. – 144 с.
35. Фрейд А., Фрейд З. Детская сексуальность и психоанализ детских неврозов. СПб., 1997.
36. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции. / Издание подготовил М.Г.Ярошевский. Авторы очерка о Фрейде Ф.В.Бассин и М.Г.Ярошевский. - М.: Наука, 1989. – 456 с.
37. Фрейд З. Психология бессознательного. / Сб. произведений. Сост., научн. Ред. М.Г.Ярошевский. – М.: Просвещение, 1990. – 448 с.
38. Фрейд З. О клиническом психоанализе. Избранные сочинения. / Научн. Ред. Ю.М.Пратусевич. – М.: Медицина, 1991. – 288 с.
39. Фрейд З. Тотем и табу. Психология первобытной культуры и религии. М.: Олимп, 1997. – 446 с.
40. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. / Авт. Вступ. Ст. П.С.Гуревич. - М.: Республика, 1994. – 447 с.
41. Фромм Э. Бегство от свободы. / Общ. Ред. П.С.Гуревича. - М.: Прогресс, 1990. – 272 с.
42. Фромм Э. Душа человека. / Общ. Ред. П.С.Гуревича. - М.: "Республика", 1992. – 430 с.
43. Фромм Э. Иметь или быть? / Общ. Ред. В.И.Добренкова. – М.: Прогресс, 1986. – 238 с.
44. Холл К., Линдсей Г. Теории личности. М.: изд-во "КСП +", 1997. – 720 с.
45. Хорни К. Наши внутренние конфликты. / Хорни К. Собрание сочинений в 3 тт. М.: Издательство "Смысл", 1997.
46. Эриксон Э. Идентичность: юность и кризис. / Общ. Ред. И предисл. Толстых А.В. - М.: Издательская группа "Прогресс", 1996. – 344 с.
47. Юнг К.Г. Аналитическая психология. / Ред. В.В.Зеленский. – СПб.: МЦНК и Т "Кентавр", Институт Личности, ИЧП "Палантир", 1994. – 132.
48. Юнг К.Г. и др. Аналитическая психология: прошлое и настоящее. / Сост. В.В.Зеленский, А.М.Руткевич. – М.: Мартис, 1995. – 320 с.
49. Юнг К.Г. Психология бессознательного. М.: АСТ, 1998. – 397 с.
50. Юнг К.Г. и др. Человек и его символы. М.- СПб., АСТ, 1997. – 367 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронна хрестоматія до курсу.
2. www.koob.ru/
3. <http://maap.ru>

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ 3 КУРСУ
«СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ГЛИБИННОЇ ПСИХОЛОГІЇ»**

Рівень	Бали за 12-ти бальною системою	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
			Теоретичні знання	Вміння
Початковий рівень знань «2» (рецептивно-продуктивний)	1	0-25 балів без права перекладання (для екзаменів та заліків)	Студент за допомогою викладача розпізнає теорії психоаналізу на побутовому рівні, однослівно („так” чи „ні”) відповідає на конкретні запитання.	Студент намагається відповідати, однак потребує постійної консультації та контролю з боку викладача. За допомогою викладача намагається використати набуті знання для проведення елементарних спрб аналізу теорії.
	2	26-49 балів	Студент за допомогою викладача однослівно відповідає на запитання, відтворює незначну частку питання в тому вигляді і в тій послідовності, у якій воно було розглянуте на лекції або консультації.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача викласти сутність певної теорії.
	3	50-60 балів	Студент з помилками характеризує окремі психологічні поняття та явища. Володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Студент вміє при постійному контролі і допомозі викладача викласти сутність певної теорії.
Середній рівень знань «3» (репродуктивний)	4	61-65 балів	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на продуктивному рівні: за допомогою викладача відтворює словами, близькими до тексту лекції, визначення психологічних термінів, принципів; частково відтворює текст підручника; у процесі відповіді допускає окремі відозміни навчальної інформації; ілюструє відповіді прикладами, що були наведені на консультації.	Студент вміє викласти сутність певної теорії; з допомогою викладача проілюструвати прикладами.

Рівень	Бали за 12-ти бальною системою	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
			Теоретичні знання	Вміння
	5	66-70 балів	Студент за допомогою викладача дає правильне визначення окремих понять з області глибокої психології; словесно описує психологічні явища, вказує на деякі їх властивості; відтворює всю тему або її основну частину, ілюструючи відповідь власними прикладами.	Студент вміє правильно відповісти на запитання; за допомогою викладача намагається проаналізувати можливості застосування теорії на практиці.
	6	71-74 балів	Студент за допомогою викладача свідомо відтворює тему лекції, ілюструючи її власними прикладами; розкриває суть психологічних процесів та явищ, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається застосувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок).	Студент вміє правильно відповісти на запитання; за допомогою викладача намагається проаналізувати можливості застосування теорії на практиці і намітити напрямки консультативної роботи
Достатній рівень знань «4» (конструктивно варіативний)	7	75-80 балів	Студент без помилок відтворює зміст питання, наводячи власні приклади; правильно розкриває суть психологічних понять.	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних (типових) ситуацій. Вміє користуватися знаннями з інших психологічних дисциплін для розв'язання навчальних задач.
	8	81-85 балів	Студент володіє навчальною інформацією, вміє зіставляти, узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; аргументовано відповідає на поставлені запитання і намагається відстояти свою точку зору.	Студент уміє самостійно провести дослідження, зробити кількісний та якісний аналіз, узагальнити результати, визначити напрямки консультативної роботи, посилаючись на теоретичні знання.
	9	86-90 балів	Студент вільно володіє вивченим обсягом	Студент уміє самостійно визначити

Рівень	Бали за 12-ти бальною системою	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
			Теоретичні знання	Вміння
			навчального матеріалу, наводить аргументи на підтвердження своїх думок, використовуючи матеріали власних спостережень та проведених психодіагностичних досліджень; може за допомогою викладача відповідати на питання, що потребують знання кількох тем.	напрямки консультативної роботи; при потребі виправити допущені помилки; за підказки викладача може виконати завдання, що потребують знання декількох тем; використовувати різні джерела інформації, користуватися даними спостережень.
Високий рівень знань «5» (творчий)	10	91-93 балів	Студент вільно володіє темою, має ґрунтовні психологічні знання; вільно відповідає на запитання, що потребують знання кількох тем; оцінює окремі нові факти, явища; судження логічні й достатньо обґрунтовані; узагальнює і систематизує матеріал у межах навчальної теми; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності.	Студент виявляє початкові творчі здібності: уміє працювати зі спеціальною літературою (наукові журнали тощо); знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, які поставив викладач, свою відповідь ілюструє схемами, прикладами з життя; проводить самоперевірку виконаної роботи; може з неповним обґрунтуванням пояснити виконання завдань підвищеного (комбінованого) рівня.
	11	94-97 балів	Студент вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні психологічні теорії, висловлюючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.	Використовує набуті знання в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує особисту життєву позицію, узгоджуючи її з загальнолюдськими цінностями.

Рівень	Бали за 12-ти бальною системою	Бали за 100-бальною системою	Критерії оцінювання відповіді	
			Теоретичні знання	Вміння
	12	98-100 балів	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко розуміє суть глибинної психології; подає ідеї згідно з вивченим матеріалом, робить творчо обґрунтовані висновки; вміє аналізувати і систематизувати матеріали власних досліджень; визначає порядок особистої навчальної діяльності, самостійно оцінює її результати. Активно займається науково-дослідною роботою.	Студент самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, вести дискусію з конкретного питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ГАВРИЛОВСЬКА Ксенія Петрівна

Методичні рекомендації з курсу
«Сучасні теорії глибинної психології»

Надруковано з оригінал-макету автора

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, вул.. Велика Бердичівська, 40
Свідоцтво про державну реєстрацію
серія ЖКТ №10 від 07.12.04
електронна пошта (e-mail): zu@zu.edu.ua